

Universitat, prioritat social

Juan Elias, Margarita Arboix, Francesc Torres, Jaume Casals, Quim Salvi, Jaume Puy, Maria José Figueras i Josep A. Planell

El futur és, per definició, una terra d'incerteses, en què l'aposta pel coneixement se'ns presenta com a dels pocs llegats segurs que una societat pot fer a les generacions següents. Aquella convicció ha guiat l'actuació de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP), un particip actiu de la transformació social, econòmica i cultural de la nostra societat, amb un impacte estès més enllà dels límits geogràfics catalans fins arribar, des del 1985, a un milió de graduats i graduades. Avui les nostres universitats generen seixanta mil llocs de treball directes i un 2% del PIB català, i constitueixen un node essencial de recerca i transferència local i internacional, que multiplica per quatre cada euro invertit en el sistema universitari i de recerca.

Fa temps que tot això està en perill. Malgrat la necessitat evident de mantenir la centralitat del coneixement en qualsevol aposta de futur, l'ecosistema que n'ha de garantir el compromís a curt i a llarg termini es troba compromès. A curt termini, veiem amb preocupació com es dificulta l'accés a l'educació superior i a la formació continuada, palanques imprescindibles per garantir el funcionament correcte de l'anomenat ascensor social. Així, només un 10% de l'alumnat de les universitats de la Xarxa Vives provenen de famílies amb un nivell formatiu familiar baix i una ocupació màxima dels dos pares també baixa.

A llarg termini, certes decisions i polítiques dificulten el paper de la universitat com a formadora d'una ciutadania lliure, crítica, democràtica, culta,

diversa i sostenible i com a element clau de la xarxa generadora de coneixement característic de les societats informacionals. Fins ara les inèrcies han camuflat una desacceleració creixent, en què també les universitats tenim la nostra part de responsabilitat, ja que, aclaparades per les urgències econòmiques, sovint hem desatès el més

2017 les universitats catalanes ja van assumir aquestes fites perquè faciliten la continuïtat del que s'ha fet i, sobretot, suposen una actualització coherent del compromís amb la transformació de la societat a la qual ens devem.

Sense ànim d'exhaustivitat, els ODS renovent la centralitat del coneixement -generat, compar-

universitat ha de participar en l'articulació d'una ciutadania global i responsable. I aquí, novament, l'Agenda 2030 ens torna a oferir un horitzó per lluitar contra les discriminacions i les violències contra les dones (ODS 5) i per treballar en favor de la inclusió i l'equitat (ODS 10).

Aquests objectius, tan ambiciosos com necessaris, ens obli-

rència. La nostra missió és aquesta, perquè l'impacte social és el que justifica la nostra raó de ser.

Per aquest motiu les universitats demanem, dels poders públics, un marc legislatiu que afavoreixi l'autonomia universitària i que promogui el coneixement; demanem un compromís pressupostari que garanteixi la viabilitat de funcionament i inversió en els àmbits de la docència, la recerca i la transferència, i demanem una voluntat política que aposti per la formació universitària, que cregui en la innovació i que encoratgi el talent. Però, sobretot, demanem per retornar i multiplicar allò que rebem. Ras i curt: si la universitat disposa de les polítiques, les estructures i els recursos necessaris, la universitat retrà comptes i sabrà estar a l'altura de les necessitats de la ciutadania del futur com a motor de desenvolupament social.

Sempre ha estat així, perquè,

Demanem una voluntat política que aposti per aquesta formació i els recursos necessaris per garantir-ne la viabilitat

com ens recorda l'economista Mariana Mazzucatto, molts dels avenços i tecnologies d'avui tenen l'origen en centres universitaris que van gaudir abir de suport institucional i financer públic. Avui ens cal renovar i actualitzar aquesta aposta. En paraules del naturalista Jordi Serdallonga, "Una bona política científica genera riquesa i benestar. (...) No ens mirin com si fossim un producte de luxe, sinó com un bé de primera necessitat. La ciència aporta desenvolupament social, econòmic i cultural universal". No es tracta només de lluitar contra la incertesa i la ignorància, sinó d'entendre que el camí de present i futur és el coneixement. I aquest camí és prioritari i irreversible. ●

Moment que uns estudiants estaven a punt de començar una de les proves de la selectivitat el dia 12

ALEX GARCIA

important: imaginar el futur. Actualment pensar el demà equival a parlar dels reptes globals en l'àmbit econòmic, social i mediambiental, tant en les seves dimensions locals com en les que afecten com a planeta. Per fer-ho disposem d'un terreny de joc que ens ve donat per l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible, en què es fixen disset Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) que cal entomar els pròxims onze anys. El

guen, com a universitats, a reflexionar i a revisar els continguts dels nostres estudis actuals i a reorientar i rellançar la nostra recerca. La nostra funció no és expedir títols, sinó acompanyar i facilitar l'adaptació de la societat a les transformacions econòmiques, tecnològiques i culturals en marxa, per mitjà de l'educació superior, la formació al llarg de la vida i una recerca necessàriament innovadora, col·laborativa i amb voluntat de transfe-